

KLAS D.D. SARAJEVO

Finansijski izvještaji za godinu
koja je završila 31. decembra 2017.
i Izvještaj nezavisnog revizora

Sadržaj

	<i>Stranica</i>
Odgovornost za finansijske izvještaje	1
Izveštaj nezavisnog revizora	2 – 4
Bilans uspjeha	5
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	6
Bilans stanja	7
Izveštaj o promjenama na kapitalu	8
Izveštaj o novčanim tokovima	9
Napomene uz finansijske izvještaje	10 – 36

Odgovornost za finansijske izvještaje

Uprava je dužna da sastavlja i podnosi računovodstvene izvještaje za svaki finansijski period u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, a pružaju istinit i fer pregled stanja i rezultate poslovanja Klas d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu "Društvo") za navedeni period.

Nakon provedbe odgovarajućeg istraživanja, Uprava opravdano očekuje da će Društvo u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima. Iz tog razloga Uprava i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvataju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u finansijskim izvještajima; i
- sastavljanje finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Društvo nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom tačnošću prikazuju finansijski položaj Društva. Također, Uprava je dužna pobrinuti se da finansijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Društva, te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prevare i drugih nepravilnosti.

Za i u ime Društva,

Nihad Imširević, direktor

Klas d.d. Sarajevo

Paromlinska 43

71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

30. maj 2018. godine

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima Klas d.d. Sarajevo:

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Klas d.d. Sarajevo. (u daljnjem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, bilans uspjeha, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, i napomena uz finansijske izvještaje, uključujući i sažeti prikaz značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2017. godine, i njegovu finansijsku uspješnost te njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja, koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Priznavanje prihoda od prodaje gotovih proizvoda i robe

Glavni operativni prihodi Društva se sastoje od prihoda od prodaje gotovih proizvoda i prihoda od prodaje robe. U skladu sa informacijama objavljenim u napomeni 4., Društvo je u finansijskoj godini ostvarilo ukupne prihode od prodaje u iznosu od 73.558 hiljadu KM (2016. godine: 84.869 hiljadu KM). Društvo se bavi proizvodnjom i prodajom mlinskih i pekarskih proizvoda, tjestenine, slastičarskih i konditorskih proizvoda. Prihodi od prodaje važni su za ocjenjivanje uspješnosti poslovanja Društva. Zbog velike materijalne značajnosti, velike količine podataka koja se obrađuje, kao i postojanja rizika u vezi postojanja i tačnosti evidentiranih prihoda, našu pažnju smo usmjerili na ovo područje.

Pogledati napomenu 2. Pregled temeljnih računovodstvenih politika – priznavanje prihoda i napomenu 4. Prihodi od prodaje.

Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, skraćeno DTTL, poznat i pod nazivom „Deloitte Global“, pravnu osobu osnovanu prema pravu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (izvorno „UK private company limited by guarantee“) i mrežu njegovih članova i s njima povezanih subjekata. DTTL i svaki njegov član su pravno odvojeni i samostalni subjekti. Usluge klijentima ne pruža DTTL. Detaljan opis DTTL-a i njegovih članova možete pronaći na adresi www.deloitte.com/ba/o-nama.

U Bosni i Hercegovini usluge pružaju Deloitte d.o.o. i Deloitte Advisory Services d.o.o., pod zajedničkim nazivom „Deloitte Bosna i Hercegovina“, subjekti povezani pod krovnom firmom Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Bosna i Hercegovina je među vodećim davateljima profesionalnih usluga u zemlji, koje obuhvaćaju usluge revizije, porezne usluge, konsultantske usluge, usluge finansijskog savjetovanja i pravne usluge koje pruža više od 60 domaćih i inozemnih stručnjaka.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

Naš revizijski pristup je obuhvatio testiranje kontrola kao i primjenu različitih dokaznih postupaka u cilju dobijanja dokaza, a ovisno o distributivnom kanalu prodaje - maloprodaja ili veleprodaja. Ocijenili smo dizajn i implementaciju te testirali operativnu efikasnost onih kontrola koje smo identificirali kao relevantne za naše dokazne postupke u testiranju prihoda od prodaje.

Koristeći statističke metode odabira stavki za testiranje i prikupljanje revizijskih dokaza, naš pristup je obuhvatio i primjenu dokaznih postupaka u vidu testova detalja transakcija. Posebnu pažnju smo posvetili testiranju pojedinačnih transakcija koje se događaju neposredno prije ili poslije kraja godine.

Odgovornost Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

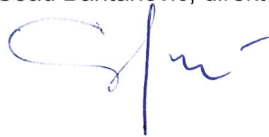
Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorovom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba izvijestiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Angažovani partner u reviziji koja ima za posljedicu ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Sabina Softić.

Sead Bahtanović, direktor i ovlaštenu revizor

Sabina Softić, partner i ovlaštenu revizor

Deloitte d.o.o.

Zmaja od Bosne 12c

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

30. maj 2018. godine

Klas d.d. Sarajevo

Bilans uspjeha

za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	2017.	2016.
Prihodi od prodaje	4	73.558	84.869
Ostali prihodi	5	4.989	4.182
Ukupni operativni prihodi		78.547	89.051
Materijal i energija		(30.110)	(33.847)
Troškovi prodatih proizvoda		(19.727)	(23.148)
Troškovi zaposlenih	6	(12.945)	(13.430)
Amortizacija	13	(3.201)	(3.274)
Troškovi oglašavanja		(794)	(729)
Troškovi transporta		(989)	(1.076)
Ostali operativni troškovi	7	(5.215)	(4.442)
Ostali rashodi	8	(2.057)	(2.372)
Smanjenje zaliha gotovih proizvoda i proizvodnje u toku		(1.414)	(103)
Ukupni operativni rashodi		(76.452)	(82.421)
Finansijski prihodi	9	138	-
Finansijski rashodi	10	(1.656)	(2.022)
Dobit prije oporezivanja		577	4.608
Porez na dobit	11	-	-
NETO DOBIT		577	4.608
Dobit po dionici (u KM)	12	0,11	0,90

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Klas d.d. Sarajevo

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	2017.	2016.
Neto dobit	577	4.608
Ostala sveobuhvatna dobit:	-	-
UKUPNA SVEOBUHVATNA DOBIT	577	4.608

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Klas d.d. Sarajevo

Bilans stanja

za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
IMOVINA			
Dugoročna imovina			
Nekretnine, postrojenja i oprema, i nematerijalna imovina	13	48.048	48.452
Ulaganja u investicijske nekretnine	14	13.262	13.262
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	15	2.097	2.097
Potraživanja za date dugoročne kredite	16	157	757
Unaprijed plaćeni troškovi		92	-
		63.656	64.568
Kratkoročna imovina			
Zalihe	17	7.078	9.669
Potraživanja od kupaca	18	13.204	11.935
Potraživanja za date kratkoročne kredite	16	1.715	1.649
Ostala potraživanja	19	1.005	566
Novac i novčani ekvivalenti	20	10.261	278
		33.263	24.097
UKUPNA IMOVINA		96.919	88.665
KAPITAL I OBAVEZE			
Kapital i rezerve			
Vlasnički kapital	21	50.934	50.934
Revalorizacione rezerve za nekretnine		7.367	7.367
Akumulirani gubici		(24.471)	(25.048)
		33.830	33.253
Dugoročne obaveze			
Obaveze po dugoročnim kreditima	22	32.272	19.305
Obaveze po finansijskom najmu	23	1.691	2.078
Rezervisanja	24	1.376	1.013
		35.339	22.396
Kratkoročne obaveze			
Obaveze prema dobavljačima	25	6.895	5.176
Obaveze po kratkoročnim kreditima	22	16.647	22.283
Obaveze po finansijskom najmu	23	388	339
Ostale obaveze	26	3.820	5.218
		27.750	33.016
UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE		96.919	88.665

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Potpisao za i u ime Društva dana 30. maja 2018. godine

Nihad Imširović
Direktor

Klas d.d. Sarajevo

Izveštaj o promjenama na kapitalu
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	Vlasnički kapital	Revalorizacione rezerve za nekretnine	Akumulirani gubici	Ukupno
Stanje 31. decembra 2015.	50.934	7.367	(29.656)	28.645
Neto dobit	-	-	4.608	4.608
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	4.608	4.608
Stanje 31. decembra 2016.	50.934	7.367	(25.048)	33.253
Neto dobit	-	-	577	577
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	577	577
Stanje 31. decembra 2017.	50.934	7.367	(24.471)	33.830

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Klas d.d. Sarajevo

Izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

	Napomena	2017.	2016.
Poslovne aktivnosti			
Dobit prije oporezivanja		577	4.608
<i>Usklađenje za:</i>			
Amortizacija	13	3.201	3.274
Manjak, otpis i korekcija vrijednosti zaliha	8	728	227
Povećanje rezervisanja, neto	5, 7	733	270
Prihodi od otpisanih obaveza	5	-	(2.234)
Dobici po osnovu otuđenja materijalne i nematerijalne imovine	5	(1.602)	(1)
Rabati dobreni od strane dobavljača	5	(111)	(120)
Rabati dobreni kupcima	8	882	1.637
Dobici od prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju	5	(2)	-
Povećanje zemljišta	5	(2.286)	-
Rashodi od kamata priznat u bilansu uspjeha		1.656	2.022
Prihodi od kamata priznati u bilansu uspjeha		(138)	-
<i>Novčani tok iz poslovanja prije promjena u obrtnom kapitalu</i>		<u>3.638</u>	<u>9.683</u>
Smanjenje zaliha		1.863	7.650
Povećanje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja		(2.884)	(4.789)
Smanjenje rezervisanja		(168)	(95)
Smanjenje obaveza prema dobavljačima i ostalih obaveza		(229)	(965)
		<u>2.220</u>	<u>11.484</u>
Plaćena kamata		(1.815)	(1.907)
Neto novac ostvaren u operativnim aktivnostima		<u>405</u>	<u>9.577</u>
Ulagačke aktivnosti			
Nabavka materijalne i nematerijalne imovine	13	(519)	(1.409)
Ulaganja u investicijske nekretnine		-	(41)
Priliv od prodaje materijalne i nematerijalne imovine		1.610	1
Priliv od prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju		2	-
Smanjenje datih kredita		1.195	862
Primljena kamata		138	-
Neto novac ostvaren / (korišten) u ulagačkim aktivnostima		<u>2.426</u>	<u>(587)</u>
Finansijske aktivnosti			
Prilivi uzetih dugoročnih kredita		13.126	8.841
Otplata uzetih kratkoročnih kredita		(5.636)	(17.543)
Otplata obaveza po finansijskom najmu		(338)	(380)
Neto novac ostvaren / (korišten) u finansijskim aktivnostima		<u>7.152</u>	<u>(9.082)</u>
Neto povećanje / (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		<u>9.983</u>	<u>(92)</u>
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	20	<u>278</u>	<u>370</u>
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	20	<u>10.261</u>	<u>278</u>

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

1. OPŠTI PODACI

Klas d.d. Sarajevo ("Društvo") je dioničko društvo osnovano u Federaciji Bosne i Hercegovine sa adresom Paromlinska 43, Sarajevo.

Osnovna djelatnost Društva je prerada žitarica, brašna, proizvodnja hljeba i drugih prehrambenih i konditorskih proizvoda, spoljna trgovina na veliko i malo.

Na dan 31. decembra 2017. godine, Društvo je zapošljavalo 932 radnika (2016.: 935 radnika).

Krajnji vlasnik Društva je AS d.o.o. Jelah - Tešanj. Konsolidovani finansijski izvještaji AS Grupacije mogu se naći na adresi: Industrijska zona "Ekonomija" bb, Jelah, Tešanj.

Upravna tijela Društva

Nadzorni odbor

Semir Sejdinović	Predsjednik
Sulejman Hrvić	Član
Haris Jahić	Član

Uprava

Nihad Imširović	Direktor (od 8. decembra 2017. godine)
Rusmir Hrvić	Direktor (do 8. decembra 2017. godine) Prokurist (od 8. decembra 2017. godine)

Odbor za reviziju

Adnan Hrvić	Predsjednik
Halida Hanić	Član
Elvir Kruško	Član

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Izvještaj o usklađenosti

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Zakonski okvir finansijskog izvještavanja uključuje Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 83/09), računovodstvene standarde koji se primjenjuju u FBiH, a koji su objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i finansijskih radnika u FBiH (na osnovu ovlaštenja Komisije za računovodstvo i reviziju BiH, broj 5/07) i koji su primjenjivi za finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

Vremenska neograničenost poslovanja

Finansijski izvještaji su sačinjeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja što podrazumijeva da će Društvo biti sposobno realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Osnova prezentiranja

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog troška. Finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (KM), obzirom da je to valuta u kojoj je iskazana većina poslovnih događaja Društva. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM).

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine zahtijeva od Uprave korištenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Društvo nije konsolidovalo zavisna i pridružena društva prikazana u Napomeni 15. (Mlin i pekare d.d. Ljubače, Sprind d.d. Sarajevo, Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik), zato što su udovoljeni uslovi za izuzeće propisani MRS-om 27.10.:

- krajnji vlasnik Društva (AS d.o.o. Jelah-Tešanj) sastavlja konsolidovane finansijske izvještaje za javnu upotrebu u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene, te eventualno budućim periodima, ako utiču i na njih. Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama i kritičnim prosuđivanjima u primjeni računovodstvenih politika, koje imaju najznačajniji uticaj na iznose objavljene u ovim nekonsolidovanim finansijskim izvještajima, objavljene su u Napomeni 3.

Priznavanje prihoda

Prihodi od prodaje i pruženih usluga priznaju se prilikom prodaje proizvoda i izvršenja usluge. Prihodi od usluga, priznaju se umanjeni za pripadajuće poreze i popuste nakon pružanja usluga.

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga priznaju se umanjeni za pripadajuće poreze i popuste.

Prihodi od usluga se priznaju u trenutku kada su usluge pružene.

Prihodi od kamata priznaju se po načelu obračunatih kamata na temelju nepodmirene glavnice i po efektivnim kamatnim stopama koje su u primjeni.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Troškovi posuđivanja

Troškovi posuđivanja koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi kvalifikovanog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme kako bi bilo spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju, uključuju se u trošak nabavke toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu upotrebu ili prodaju.

Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava do početka njihovog trošenja na kvalifikovano sredstvo oduzimaju se od troškova posuđivanja koji su prihvatljivi za kapitalizaciju.

Svi drugi troškovi posuđivanja terete bilans uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Strane valute

Poslovni događaji koji nisu u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na datum izvještajnog perioda primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po historijskom trošku se ne preračunavaju ponovno na datum izvještajnog perioda. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u neto rezultat perioda.

Naknade zaposlenim

U ime svojih zaposlenika, Društvo plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziju, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Društvo plaća navedeni porez i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine, na federalnom i kantonalnom nivou.

Nadalje, topli obrok, prevoz i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali troškovi plata.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju

U skladu sa lokalnim zakonima, Društvo isplaćuje otpremninu za odlazak u penziju u iznosu od minimalno 3 prosječnih mjesečnih plata zaposlenika ili 3 prosječnih plata Federacije Bosne i Hercegovine koje su isplaćene u zadnjih šest mjeseci, u zavisnosti šta je za zaposlenika povoljnije. Društvo priznaje ove troškove onda kada su oni isplaćeni.

Najmovi

Najmovi se svrstavaju kao finansijski uvijek kada uslovi najma prenose rizike i koristi od vlasništva na najmoprimca. Svi ostali najmovi svrstavaju se kao operativni najmovi.

Društvo kao najmoprimac

Imovina koja je predmetom finansijskog najma priznaje se kao imovina Društva po fer vrijednosti na datum sticanja ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma ako je niža. Odnosna obaveza prema najmodavcu iskazuje se u bilansu stanja kao obaveza za finansijski najam. Plaćanja temeljem najma se raspoređuju između finansijskih troškova i umanjenja obaveze za najam kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Finansijski troškovi direktno terete prihode u periodu u kojem su nastali. Naknade za najam koje se plaćaju u okviru operativnih najmova terete prihod ravnomjerno tokom trajanja najma.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

Tekući porez na dobit

Tekuća poreska obaveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti perioda iskazanoj u bilansu uspjeha jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Društva izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat na osnovu razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerojatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti odbitne privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine provjerava se na svaki datum izvještajnog perioda i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine. Odgođeni porez obračunava se po poreskim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstva. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim ako se ne odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, u kom slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala.

Odgođena poreska imovina i obaveze se prebijaju ako se odnose na poreze na dobit koje je nametnula ista poreska vlast i ako Društvo namjerava podmiriti svoju tekuću poresku imovinu i obaveze na neto osnovi.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se iskazuje po trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu.

Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene te investicionog održavanja priznaju se kao rashod kad su nastali. Imovina u izgradnji, koje se grade u svrhu pružanja usluga ili administrativne svrhe, iskazane su po trošku nabavke umanjenom za eventualne gubitke od umanjenja.

Trošak nabavke uključuje i profesionalne naknade, te, za kvalificirana sredstva, troškove pozajmljivanja kapitalizirane u skladu sa računovodstvenom politikom Društva. Takva imovina se reklasifikuje na odgovarajuće kategorije nekretnina, postrojenja i opreme nakon što je dovršena i spremna za namjeravanu upotrebu.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koji je kako slijedi:

Građevinski objekti	1,3%-4%
Oprema	5%-20%
Računarska oprema	10%-14,3%
Motorna vozila i mehanizacija	10%-20%

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine se priznaju u bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Umanjenje vrijednosti

Na svaki datum izvještajnog perioda Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generira novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno o tome koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generira novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo nije zemljište ili zgrada koje se ne koristi kao investicijska nekretnina koja je iskazana po revalorizovanom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generira novac) uslijed umanjenja vrijednosti.

Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vrednuje po trošku nabavke i amortizuje linearno tokom njenog korisnog vijeka trajanja.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove.

Nakon početnog priznavanja, ulaganja u investicijske nekretnine mjere se po fer vrijednosti. Dobit ili gubitak po osnovu promjena u fer vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha u periodu u kojem je nastao.

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvataju depozite po viđenju i oročene depozite sa dospijecom do jedne godine.

Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto prodajnoj vrijednosti, zavisno o tome šta je niže. Trošak obuhvata direktan materijal i, ako je primjenjivo, direktne troškove rada i sve režijske / indirektno troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderisanog troška. Neto vrijednost koja se može realizovati predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu umanjenu za sve procijenjene troškove dovršenja i troškove prodaje i distribucije.

Rezervisanja

Društvo priznaje rezervisanje ako ima sadašnju obavezu koja je nastala temeljem prošlih događaja, ako postoji vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv resursa. Uprava Društva određuje iznos rezervisanja na temelju najbolje moguće procjene troškova koji će nastati podmirenjem obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procjena naknade koja je potrebna za podmirenje sadašnje obaveze na datum izvještajnog perioda, uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti obaveza. Gdje su rezervisanja mjerena pomoću novčanih tokova koji se procjenjuju za podmirenje sadašnjih obaveza, njihov knjigovodstveni iznos je sadašnja vrijednost tih novčanih tokova. Rezervisanja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervisanje se ukida.

Finansijska imovina

Finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje priznavati na datum trgovanja kad je kupoprodaja imovine definirana ugovorenim datumom isporuke finansijske imovine u rokovima utvrđenima u skladu konvencijama na predmetnom tržištu.

Finansijska imovina je klasifikovana u sljedeće kategorije: "po fer vrijednost kroz bilans uspjeha", "koja se drži do dospelja", "raspoloživa za prodaju" i "kredit i potraživanja".

Klasifikacija finansijske imovine ovisi o prirodi i svrsi finansijske imovine i određena je u trenutku inicijalnog prepoznavanja.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijska imovina (nastavak)

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamata tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontira procijenjena buduća novčana plaćanja ili primitke kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraćeg perioda.

Kredit i potraživanja priznaju prihod na temelju efektivne kamatne stope.

Kredit i potraživanja

Dati kredit, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja sa fiksnim ili utvrdivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu, mogu se klasificirati kao kredit i potraživanja. Kredit i potraživanja se mjere po amortiziranom trošku, koristeći metod efektivne kamatne stope, umanjenom za eventualna umanjenja vrijednosti. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim za kratkoročna potraživanja kada bi priznavanje kamate bilo nematerijalno.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Vlasnički udjeli koje ne kotiraju na berzi držani od strane Društva, a kojima se trguje na aktivnom tržištu su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju i prezentuju se po fer vrijednosti. Dobici i gubici koji nastaju zbog promjene fer vrijednosti direktno utiču na investicijsku revalorizacionu rezervu sa izuzetkom umanjenja za trajne gubitke, kamata se obračunava koristeći metod efektivne kamatne stope i dobit ili gubitak na monetarnu imovinu od kursnih razlika direktno utiče na bilans uspjeha. Kada se takva imovina prodaje ili je izložena trajnom smanjenju vrijednosti, kumulativna dobit ili gubitak prethodno ostvaren u revalorizacionoj rezervi za ulaganja je uključen u prihode i rashode perioda.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Finansijska imovina je procijenjena za indikatore umanjenja na svaki datum izvještajnog perioda. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni buduću novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivan dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske teškoće ugovorne strane; ili
- propust ili delinkvencija u otplati kamate ili glavnice; ili
- mogućnost da će dužnik pasti pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijske imovine.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je umanjena za gubitke umanjenja upotrebom konta ispravke vrijednosti. Kada je finansijska imovina nenaplativa, otpisuje se preko konta ispravke vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa se knjiže na teret konta ispravke vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti konta ispravke vrijednosti se priznaju u bilansu uspjeha.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijska imovina (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (nastavak)

Ako se, u narednom periodu, iznos gubitaka od umanjenja vrijednosti smanji i to smanjenje se odnosi na događaj koji je nastao nakon što je umanjenje priznato, prethodno priznat gubitak umanjenja može se priznati kroz bilans uspjeha u mjeri koja neće rezultirati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizirani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada isteknu ugovorna prava novčanog toka imovine; ili se prenesu finansijska imovina i svi rizici i nagrade vlasnika imovine drugom subjektu. Ako Društvo ne prenese niti zadrži sve rizike i nagrade vlasnika i nastavi da upravlja prenesenom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze su klasifikovane kao finansijske obaveze "po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha" ili kao "ostale finansijske obaveze".

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze, uključujući obaveze po kreditima, početno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za troškove transakcije. Ostale finansijske obaveze naknadno se mjere po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope, a troškovi kamate priznaju se po stvarnom prinosu. Metoda efektivne kamate je metoda izračunavanja amortiziranog troška finansijske obaveze i alociranja troška kamate tokom relevantnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja kroz očekivano trajanje finansijske obaveze, ili, gdje je to moguće, u kraćem periodu.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijske obaveze kada, i samo kada, su obaveze Društva prestale, otkazane ili ističu.

Kapital i rezerve

Dionički kapital

Dionički kapital obuhvata uplaćene redovne dionice i izražava se u KM po nominalnoj vrijednosti.

Kada se dionički kapital, priznat kao vlasnički, ponovo otkupi iznos uplate, uključujući direktno povezane troškove, se priznaje kao promjena na kapitalu. Ponovo otkupljene dionice se klasifikuju kao vlastite dionice i predstavljaju umanjenje vlasničkog kapitala.

Revalorizacijske rezerve za nekretnine

Revalorizacijske rezerve za nekretnine obuhvataju efekte promjene fer vrijednosti investicijskih nekretnina pri njihovom prenosu sa nekretnina koje se koriste u operativne svrhe.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Kapital i rezerve (nastavak)

Revalorizacije rezerve za finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju

Revalorizacije rezerve za finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju uključuju promjene u fer vrijednosti ove imovine.

Zarada po dionici

Društva objavljuje osnovnu i razrijeđenu zaradu po dionici. Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg perioda namijenjenih redovnim dioničarima Društva ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda.

Tokom 2016. i 2017. godine nije bilo efekata razrjeđivanja.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 2., Uprava Društva donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utiču na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem iskustvu i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Ključni izvori procjene neizvjesnosti

Sljedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum izvještajnog perioda, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

Vijek trajanja materijalne i nematerijalne imovine

Kao što je opisano u Napomeni 2, Društvo pregleda procijenjeni vijek trajanja materijalne i nematerijalne imovine na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda.

Vrijednost zaliha

Uprava koriguje knjigovodstvenu vrijednost zaliha u slučaju da je neto prodajna vrijednost procijenjena kao manja od troška nabavke. Za zalihe koje duže stoje na skladištu (preko tri godine) koje će u budućem periodu biti utrošene u procesu proizvodnje ili u postupku pružanja usluga, a za koje nije moguće utvrditi neto prodajnu vrijednost, djelimično vrijednosno otpisivanje.

Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Uprava Društva priznaje umanjeње vrijednosti za sumnjiva potraživanja na bazi procijenjenih gubitaka koji rezultiraju iz nemogućnosti kupaca da izmire svoje obaveze. Pri vrednovanju adekvatnosti ispravke vrijednosti za sumnjiva potraživanja, Uprava Društva svoju procjenu bazira na starosnoj strukturi potraživanja i otpisima iz prethodnih perioda.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI (NASTAVAK)

Ključni izvori procjene neizvjesnosti (nastavak)

Rezervisanja sudske sporove

Iznosi priznati kao rezervisanja za sudske sporove odnose se na procjenu iznosa potrebnih za izmirenje obaveza kada je vjerovatnoća da će se izmirenje desiti veća nego vjerovatnoća da neće doći do izmirenja obaveza.

4. PRIHODI OD PRODAJE

	2017.	2016.
Prihodi od prodaje gotovih proizvoda u zemlji	43.446	48.965
Prihod od prodaje robe	22.253	27.891
Prihodi od prodaje robe na ino tržištu	7.660	7.685
Prihodi od usluga	199	328
	<u>73.558</u>	<u>84.869</u>

5. OSTALI PRIHODI

	2017.	2016.
Dobit od naknadno identifikovanog i uknjiženog zemljišta (Napomena 13.)	2.286	-
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	1.602	1
Prihodi od zakupa	426	348
Prihodi od naknadno odobrenih rabata	111	120
Naplaćena otpisana potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja, neto (Napomene 18. i 19.)	61	1.121
Prihod od osiguravajućih društava	31	19
Prihod od umanjenje rezervisanja po otpremninama (Napomena 24.)	7	-
Dobici od prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju	2	-
Prihod od otpisa ostalih obaveza	-	2.234
Prihodi od umanjenja rezervisanja po sudskim sporovima (Napomena 24.)	-	6
Ostali prihodi	463	333
	<u>4.989</u>	<u>4.182</u>

Dobit od naknadno identifikovanog i uknjiženog zemljišta se odnosi na naknadno identifikovano zemljište u vlasništvu Društva, koje je stečeno bez naknade i sudski uknjiženo u 2017. godini.

6. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2017.	2016.
Bruto plate	10.523	10.780
Ostale naknade zaposlenim	2.422	2.650
	<u>12.945</u>	<u>13.430</u>

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

7. OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

	2017.	2016.
Usluge	1.150	937
Održavanje	683	730
Rezervisanja za bonitete kupcima (Napomena 24.)	655	202
Zakupnine	619	832
Rezervni dijelovi	467	241
Ostale takse i naknade	290	208
Troškovi službenih putovanja	219	266
Reprezentacija	196	126
Otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma	179	214
Telekomunikacijske usluge	173	178
Premije osiguranja	157	161
Bankarske naknade	131	85
Privremeni ugovori	104	62
Rezervisanja za sudske sporove (Napomena 24.)	85	0
Naknade članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	29	29
Rezervisanja za naknade zaposlenim (Napomena 24.)	-	74
Ostali operativni troškovi	78	97
	5.215	4.442

8. OSTALI OPERATIVNI RASHODI

	2017.	2016.
Rashodi od naknadno odobrenih rabata	882	1.637
Manjkovi zaliha	519	153
Kalo, rastur, kvar i lom	209	74
Rashodi od kazni i šteta	4	8
Ostali troškovi	443	500
	2.057	2.372

9. FINANSIJSKI PRIHODI

	2017.	2016.
Prihodi od kamata na pozajmice	137	-
Kursne razlike, neto	1	-
	138	-

10. FINANSIJSKI RASHODI

	2017.	2016.
Redovne kamate na kredite i pozajmice	1.587	2.019
Zatezne kamate	69	3
	1.656	2.022

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

11. POREZ NA DOBIT

	2017.	2016.
Dobit prije oporezivanja	577	4.608
Porezni trošak po zakonskoj stopi od 10%	58	461
Efekti porezno nepriznatih rashoda	178	30
Efekti poreskih gubitaka prenesenih iz prethodnih godina	<u>(2.523)</u>	<u>(3.622)</u>
Nepriznata odgođena poreska imovina	<u>2.287</u>	<u>3.131</u>

Odgođena porezna imovina nije priznata u ovim finansijskim izvještajima, budući da Društvo nije u mogućnosti pouzdano ocijeniti kada i u kojem iznosu će moći da koristi ovu imovinu.

Društvo ima 22.867 hiljada KM prenesenih poreznih gubitaka, koji, u slučaju neiskorištavanja, ističu kako slijedi:

- u 2018. godini – 11.117 hiljada KM.
- u 2019. godini – 11.335 hiljada KM.
- u 2020. godini – 415 hiljada KM.

Temeljem zastare, Društvu je po godišnjem obračunu za 2017. godinu istekla mogućnost korištenja poreskog gubitka u iznosu od 6.087 hiljada KM

12. DOBIT PO DIONICI

	2017.	2016.
Dobit	577	4.608
Ponderisani prosjek dionica	<u>5.093</u>	<u>5.093</u>
Dobit po dionici (u KM)	<u>0,11</u>	<u>0,90</u>

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA, I NEMATERIJALNA IMOVINA

NABAVNA VRIJEDNOST

	Zemljište	Zgrade	Postrojenja i oprema	Investicije u toku	Nematerijalna imovina	Ukupno
Na dan 31. decembra 2015.	4.591	93.825	96.190	1	1.743	196.350
Povećanja	-	-	-	1.401	8	1.409
Otuđenja	-	-	(2)	-	-	(2)
Na dan 31. decembra 2016.	4.591	93.839	97.498	-	1.816	197.744
Korekcija početnog stanja	-	-	487	-	(74)	413
Povećanja	-	-	-	519	-	519
Prenos (sa)/ na	487	(457)	477	(519)	12	-
Otuđenja	-	(3.050)	(18)	-	-	(3.068)
Povećanje (Napomena 5.)	2.286	-	-	-	-	2.286
Na dan 31. decembra 2017.	7.364	90.332	98.444	-	1.754	197.894

ISPRAVKA VRIJEDNOSTI

Na dan 31. decembra 2015.	-	56.345	88.106	-	1.506	145.957
Korekcija	-	63	-	-	-	63
Trošak amortizacije za godinu	-	1.274	1.928	-	72	3.274
Otuđenja	-	-	(2)	-	-	(2)
Na dan 31. decembra 2016.	-	57.682	90.032	-	1.578	149.292
Korekcija početnog stanja	-	-	487	-	(74)	413
Trošak amortizacije za godinu	-	1.279	1.845	-	77	3.201
Prenos (sa)/ na	-	-	5	-	(5)	-
Otuđenja	-	(3.050)	(3)	-	(7)	(3.060)
Na dan 31. decembra 2017.	-	55.911	92.366	-	1.569	149.846

NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST

Na dan 31. decembra 2017.	7.364	34.421	6.078	-	185	48.048
Na dan 31. decembra 2016.	4.591	36.157	7.466	-	238	48.452

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA, I NEMATERIJALNA IMOVINA (NASTAVAK)

Na dan 31. decembar 2017. godine, hipoteke na zgrade su registrovane u korist slijedećih kreditora:

	Procijenjena vrijednost	Neto knjigovodstvena vrijednost
UniCredit Bank d.d. Mostar	51.829	11.692
	51.829	11.692

14. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

Ulaganja u investicijske nekretnine se odnose na nekretnine koje se drže u svrhu davanja u najam (Klas Centar u ulici Paromlinska 56, Sarajevo). Nekretnina služi kao kolateral za osiguranje kredita plasiranog od strane UniCredit Bank d.d. Mostar.

15. FINANSIJSKA IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

	Udio u vlasništvu	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Mlin i pekare d.d. Ljubače	75,25%	5.732	5.732
Sprind d.d. Sarajevo	49,00%	2.085	2.085
Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik	79,92%	489	489
Klas Zagreb d.o.o. Zagreb	100%	59	59
Žitozajednica d.o.o. Sarajevo	11,11%	2	2
Klas Conn d.o.o. Sarajevo	-	-	56
		8.367	8.423
<i>Manje: umanjenje vrijednosti imovine raspoložive za prodaju</i>		(6.270)	(6.326)
		2.097	2.097
		31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Sprind d.d. Sarajevo		2.085	2.085
Mlin i pekare d.d. Ljubače		12	12
		2.097	2.097

Finansijske informacije o ovim društvima na dan 31. decembar 2017. godine bile su kako slijedi:

	Ukupna imovina	Registrovani kapital	Ukupni kapital	Prihodi	Dobit / (gubitak) za period
Sprind d.d. Sarajevo	22.138	2.837	5.725	8.273	62
Mlin i pekare d.d. Ljubače	15.469	9.530	(7.329)	10.482	(728)

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

15. FINANSIJSKA IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU (NASTAVAK)

Kretanje ispravke vrijednosti imovine raspoložive za prodaju može se prikazati kako slijedi:

	2017.	2016.
Stanje na 1. januar	6.326	6.326
Prodaja (Napomena 5.)	(56)	-
Stanje na 31. decembar	6.270	6.326

16. POTRAŽIVANJA ZA DATE KREDITE

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dugoročni krediti:		
Klas-Conn d.o.o. Sarajevo (beskamatni kredit; dospijeće 31. decembra 2026. godine)	319	319
GMK d.d. Kakanj (beskamatni kredit; potraživanje dospjelo)	176	176
Grapek d.d. Kakanj (beskamatni kredit; potraživanje dospjelo)	125	125
Klas d.o.o. Zagreb (beskamatni kredit; dospijeće 31. decembra 2026. godine)	119	119
Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik (beskamatni kredit; dospijeće 31. decembra 2026. godine)	93	93
GDD Polet d.d. Sarajevo (beskamatni kredit; dospijeće 31. decembra 2026. godine)	48	48
Dugoročni finansijski krediti dati zaposlenima (kamatna stopa 3%; sa rokom dospijeća od 5 do 15 godina)	16	16
Sarajevska pivara d.d. Sarajevo (beskamatni kredit; dospijeće 30. juna 2017. godine)	-	284
Pivara Tuzla d.d. Tuzla (beskamatni kredit; dospijeće 30. juna 2017. godine)	-	190
Unioninvestplastika d.d. Sarajevo (beskamatni kredit; dospijeće 30. juna 2017. godine)	-	126
	896	1.496
Manje: Umanjenje vrijednosti potraživanja za date dugoročne kredite	(739)	(739)
	157	757
Kratkoročni krediti:		
Swity d.o.o. Gradačac (kamatna stopa 3,1%, dospijeće 12. februara 2017. godine)	777	-
AS Holding d.o.o. Tešanj (kamatna stopa 3,1%, dospijeće oktobar 2018. godine)	400	-
P.Trade d.o.o. Sarajevo (kamatna stopa 3,1%, dospijeće oktobar 2018. godine)	327	-
Kreditni dati povezanim pravnim licima: Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik i Klas-Conn d.o.o. Sarajevo (beskamatni krediti odobreni na period do godinu dana)	113	-
MAK ZARA d.o.o. Sarajevo (kamatna stopa 3,1%, dospijeće 3. august 2018. godine)	50	-
AS Holding d.o.o. Tešanj (kamatna stopa 3,1%, dospijeće novembar 2018. godine)	28	-
P.Trade d.o.o. Sarajevo (kamatna stopa 3,1%, dospijeće 20. novembra 2018. godine)	20	-
Kreditni dati povezanim pravnim licima: Sprind d.d. Sarajevo i Vispak d.d. Visoko (kamatna stopa 3,1%, dospijeće juni 2017. godine)	-	1.488
P.Trade d.o.o. Sarajevo (kamatna stopa 3,1%, dospijeće 29. jun 2017. godine)	-	100

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

16. POTRAŽIVANJA ZA DATE KREDITE (NASTAVAK)

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Kratkoročni krediti:		
Kreditni datih povezanim pravnim licima: Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik i Klas-Conn d.o.o. Sarajevo (beskamatni krediti odobreni na period do godinu dana)	-	60
Bregava trans d.o.o. Mostar (robni kredit)	-	1
Sumnjiva i sporna potraživanja	333	333
	<u>2.048</u>	<u>1.982</u>
Manje: Umanjenje vrijednosti potraživanja za date kratkoročne kredite	<u>(333)</u>	<u>(333)</u>
	1.715	1.649
	<u>1.872</u>	<u>2.406</u>

Kretanje umanjena vrijednosti za potraživanja po osnovu datih kredita može se prikazati kako slijedi:

	2017.	2016.
Stanje na 1. januar	1.072	1.311
Otpisi	-	(239)
Stanje na 31. decembar	1.072	1.072

17. ZALIHE

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Roba	2.119	3.073
Sirovine i materijal	1.797	1.701
Gotovi proizvodi	1.540	2.822
Proizvodnja u toku	706	840
Sitni inventar i rezervni dijelovi	916	1.233
	<u>7.078</u>	<u>9.669</u>

18. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja od kupaca	9.259	11.073
Potraživanja od kupaca – povezane strane	3.945	862
Sumnjiva i sporna potraživanja	3.610	3.671
	<u>16.814</u>	<u>15.606</u>
Manje: Umanjenje vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja	<u>(3.610)</u>	<u>(3.671)</u>
	13.204	11.935

Prosječan period naplate potraživanja od prodaje je 62 dana (2016.: 44 dana).

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

18. POTRAŽIVANJA OD KUPACA (NASTAVAK)

Promjene na umanjeње vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja mogu se prikazati kako slijedi:

	2017.	2016.
Stanje na 1. januar	3.671	6.305
Reklasifikacija na ostala potraživanja (Napomena 19.)	-	(85)
Smanjenje uslijed naplate (Napomena 5.)	(61)	(1.097)
Otpisi	-	(1.452)
Stanje na 31. decembar	3.610	3.671

19. OSTALA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dati avansi	360	18
Potraživanja od zaposlenika	165	195
Potraživanja po cesiji	148	107
Unaprijed plaćeni troškovi	37	34
Akontacija za porez na dobit	31	-
Ostala potraživanja	264	212
Sumnjiva i sporna potraživanja	1.832	1.848
	2.837	2.414
Manje: Umanjenje vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja	(1.832)	(1.848)
	1.005	566

Kretanje umanjeња vrijednosti ostalih potraživanja može se prikazati kako slijedi:

	2017.	2016.
Stanje na 1. januar	1.848	1.947
Prenos sa potraživanja od kupaca (Napomena 18.)	-	85
Smanjenje uslijed naplate (Napomena 5.)	-	(24)
Otpisi	(16)	(160)
Stanje na 31. decembar	1.832	1.848

20. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Novac na računima kod banaka, KM	10.218	235
Novac na računima kod banaka, strane valute	38	15
Blagajna	5	28
	10.261	278

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

21. VLASNIČKI KAPITAL

Kapital se sastoji od 5.093.364 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10 KM. Većinski vlasnik Društva je AS d.o.o. Jelah sa procentualnim učešćem od 92,64% i vrijednosti od 47.185 hiljada KM. Ostatak vlasničke strukture Društva čine ostala pravna i fizička lica za ukupnim procentualnim učešćem od 7,36% i iznosom od 3.749 hiljada KM.

22. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dugoročni krediti:		
UniCredit Bank d.d. Mostar (dugoročni kredit, iznos ugovora 40.000.000 KM, datum dospijea 1. februar 2025. godine, kamatna stopa 2,63%)	36.633	-
UniCredit Bank d.d. Mostar (sindicirani kredit, iznos ugovora 10.985.419 KM, datum dospijea 3. januar 2023. godine - prijevremeno otplaćen, kamatna stopa 6M EURIBOR+3,9%)	-	9.416
Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH (sindicirani kredit, iznos ugovora 3.432.943 KM, datum dospijea 3. januar 2023. godine - prijevremeno otplaćen, kamatna stopa 6M EURIBOR+4,9%)	-	2.942
Razvojna banka FBiH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 5.300.000 KM, datum dospijea 28. mart 2019. godine - prijevremeno otplaćen, kamatna stopa 5%)	-	2.981
Sberbank BH d.d. Sarajevo (sindicirani kredit, iznos ugovora 2.746.355 KM, datum dospijea 3. januar 2023. godine - prijevremeno otplaćen, kamatna stopa 6M EURIBOR+4,9%)	-	2.354
Razvojna banka FBiH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 3.300.000 KM, datum dospijea 8. septembar 2019. godine, kamatna stopa 5%)	-	2.269
NLB banka d.d. Sarajevo (iznos ugovora 2.000.000 KM, datum dospijea 27. decembar 2019. godine - prijevremeno otplaćen, kamatna stopa 6M EURIBOR+3,49%)	-	2.000
Union banka d.d. Sarajevo (iznos ugovora 3.000.000 KM, datum dospijea 31. decembar 2018. godine - prijevremeno otplaćen, kamatna stopa 4,95%)	-	1.574
UniCredit Bank d.d. Mostar (iznos ugovora 3.000.000 KM, datum dospijea 31. decembar 2021. godine - prijevremeno otplaćen, kamatna stopa 6M EURIBOR+4,50%)	-	1.626
Triglav BH Osiguranje d.d. Sarajevo (iznos ugovora 1.855.899 KM, datum dospijea 25. juli 2018. godine - prijevremeno otplaćen, kamatna stopa 4%)	-	532
Investiciono-komercijalna banka d.d. Zenica (iznos ugovora 926.021 KM, datum dospijea 31. januar 2017. godine, kamatna stopa 5,90%)	-	31
Manje: Tekuće dospijee dugoročnih kredita	(4.361)	(6.474)
Obaveze po osnovu kamata	-	54
	32.272	19.305

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

22. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA (NASTAVAK)

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Kratkoročni krediti:		
UniCredit banka d.d. Mostar (iznos ugovora 4.000.000, datum dospijeća 29. decembar 2018. godine, kamatna stopa 2,10%)	4.000	-
UniCredit banka d.d. Mostar (iznos ugovora 4.000.000, datum dospijeća 29. decembar 2018. godine, kamatna stopa 2,10%)	4.000	-
UniCredit banka d.d. Mostar (iznos ugovora 2.000.000, datum dospijeća 29. decembar 2018. godine, kamatna stopa 2,10%)	2.000	-
AS Holding d.o.o. (iznos ugovora 2.000.000 KM, datum dospijeća 27. januar 2018. godine, kamatna stopa 3,10%)	1.286	-
Vispak d.d. Visoko (iznos ugovora 345.000, datum dospijeća 28. februar 2018. godine, kamatna stopa 3,10%)	345	-
Bosnaauto d.d. Sarajevo (iznos ugovora 347.000 KM, datum dospijeća 9. august 2015. godine, kamatna stopa 0%)	294	294
Vispak d.d. Visoko (iznos ugovora 150.000, datum dospijeća 27. januar 2018, kamatna stopa 3,10%)	150	-
Fortitudo d.o.o. Travnik (iznos ugovora 1.000.000 KM, datum dospijeća 9. novembar 2018. godine, kamatna stopa 3,10%)	100	100
Union banka d.d. Sarajevo (iznos ugovora 1.000.000 KM, datum dospijeća 12. juni 2017 godine, kamatna stopa 3,2%)	-	2.400
IKB banka d.d. Zenica (iznos ugovora 2.000.000 KM, datum dospijeća 26. august 2017. godine, kamatna stopa 3,50%)	-	2.000
Sberbank BH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 1.500.000 KM, datum dospijeća 10. juni 2017. godine, kamatna stopa 3,20%)	-	1.037
IKB banka d.d. Zenica (iznos ugovora 1.000.000 KM, datum dospijeća 15. april 2017. godine, kamatna stopa 3,50%)	-	1.000
Bosna Bank International d.d. Sarajevo (iznos ugovora 1.265.000 KM, datum dospijeća 10. februar 2017. godine, kamatna stopa 3,80%)	-	1.000
Sberbank BH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 1.000.000 KM, datum dospijeća 10. maj 2017. godine, kamatna stopa 3,20%)	-	1.000
Sberbank BH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 1.000.000 KM, datum dospijeća 13. juni 2017. godine, kamatna stopa 3,20%)	-	1.000
Sberbank BH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 2.500.000 KM, datum dospijeća 14 april 2017. godine, kamatna stopa 3,50%)	-	843
Sberbank BH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 2.000.000 KM, datum dospijeća 15. juni 2016. godine, kamatna stopa 4,60%)	-	800
Sberbank BH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 2.000.000 KM, datum dospijeća 19. juni 2016. godine, kamatna stopa 4,60%)	-	800
Sberbank BH d.d. Sarajevo (iznos ugovora 2.000.000 KM, datum dospijeća 11. juni 2016. godine, kamatna stopa 4,60%)	-	800
Vemal d.d. Tešanj (iznos ugovora 400.000 KM, datum dospijeća mart,- oktobar 2017. godine, kamatna stopa 3,10%)	-	760
Union banka d.d. Sarajevo (iznos ugovora 2.400.000 KM, datum dospijeća 23. mart 2017 godine, kamatna stopa 3,2%)	-	614
Addiko Bank d.d. (iznos ugovora 900.000 KM, datum dospijeća 1. novembar 2017 godine, kamatna stopa 2,8%)	-	600
UniCredit banka d.d. Mostar (iznos ugovora 1.000.000 KM, datum dospijeća 13.oktobar 2017. godine, kamatna stopa 2,80%)	-	400
Addiko Bank d.d. (iznos ugovora 100.000 KM, datum dospijeća 7. mart 2017 godine, kamatna stopa 2,8%)	-	100
UniCredit banka d.d. Mostar (iznos ugovora 1.000.000 KM, datum dospijeća 24.oktobar 2017. godine, kamatna stopa 2,80%)	-	100
UniCredit banka d.d. Mostar (iznos ugovora 1.000.000 KM, datum dospijeća 25.oktobar 2017. godine, kamatna stopa 2,80%)	-	100
Više: Tekuće dospijeće dugoročnih kredita	4.361	6.474
Obaveze po osnovu kamata	11	61
	16.647	22.283

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

23. OBAVEZE PO FINANSIJSKOM NAJMU

	Minimalna plaćanja		Sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Obaveze po finansijskom najmu:				
- U roku od godine dana	447	447	388	339
- U drugoj godini	487	487	409	388
- Od treće uključujući i petu godinu	1.282	1.868	1.282	1.690
	<u>2.356</u>	<u>2.802</u>	<u>2.079</u>	<u>2.417</u>
Manje: budući finansijski rashodi	(277)	(385)	-	-
	<u>2.079</u>	<u>2.417</u>	<u>2.079</u>	<u>2.417</u>

Uključeno u finansijske izvještaje kao:

- Kratkoročne obaveze	388	339
- Dugoročne obaveze	<u>1.691</u>	<u>2.078</u>
	<u>2.079</u>	<u>2.417</u>

Društvo ima jedan aranžman finansijskog najma sa UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo za zgradu u Bihacu u ulici Plješevića b.b. Kamenica, ukupne površine 3.172 m², ukupne neto knjigovodstvene vrijednosti 3.955 hiljada KM (2016: 4.048 hiljada KM). Trajanje najma je 14 godina, dok kamatna stopa iznosi 6M EURIBOR + 2,7%.

24. REZERVISANJA

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Rezervisanja za sudske sporove	695	737
Rezervisanja za bonitete kupcima	655	202
Rezervisanja za naknade zaposlenim	26	74
	<u>1.376</u>	<u>1.013</u>

Kretanja na rezervisanjima tokom godine mogu se prikazati kako slijedi:

	Sudski sporovi	Naknade zaposlenim	Boniteti kupcima	Ukupno
Stanje na 1. januar 2016.	838	-	-	838
Povećanja rezervisanja (napomene 5. i 7.)	58	74	202	276
Smanjenje uslijed ponovnog mjerenja (Napomena 5.)	(64)	-	-	(6)
Smanjenje uslijed isplate	(95)	-	-	(95)
Stanje na 31. decembar 2016.	737	74	202	1.013
Povećanja rezervisanja (napomene 5. i 7.)	121	26	655	802
Smanjenje uslijed ponovnog mjerenja (Napomena 5.)	(36)	(33)	-	(69)
Smanjenje uslijed isplate	(127)	(41)	-	(168)
Izdana knjižna odobrenja	-	-	(202)	(202)
Stanje na 31. decembar 2017.	695	26	655	1.376

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

25. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Obaveze prema dobavljačima	5.540	4.749
Obaveze prema dobavljačima – povezane strane	1.355	427
	6.895	5.176

Prosječan period plaćanja obaveza prema dobavljačima bio je 63 dana (2016.: 61 dan). Kamata se nije obračunavala u slučaju prekoračenja. Društvo nije ponudilo kolateral za kašnjenja u plaćanju.

26. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Obaveze za poreze i doprinose na plate zaposlenih	2.407	2.551
Obaveze prema zaposlenim	787	595
Obaveze prema državnim institucijama	470	426
Obaveze po osnovu PDV, neto	33	1.633
Ostale obaveze	123	13
	3.820	5.218

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

27. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA

U okviru redovnih poslovnih transakcija i po fer vrijednosti, a to je vrijednost dogovorena između Društva i povezanih strana, Društvo je imalo slijedeće transakcije sa povezanim stranama:

	Prihodi		Troškovi	
	2017.	2016.	2017.	2016.
AS d.o.o. Jelah Tešanj (većinski vlasnik)	3.424	6.016	2.956	2.895
Mlin i pekare d.d. Ljubače (zavisno društvo)	3.247	2.318	2.604	1.116
AC Food d.o.o. Velika Kladuša (zajednički krajnji vlasnik)	2.546	-	2.061	-
Sprind d.d. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	2.253	2.333	991	891
Vispak d.d. Visoko (zajednički krajnji vlasnik)	447	3.638	392	408
AS Holding d.o.o. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	45	-	219	-
Mak Zara d.o.o. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	13	-	6	-
Oaza d.o.o. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	5	-	1	-
Fortitudo d.o.o. Travnik (zajednički krajnji vlasnik)	3	-	2	3
Svjetlostkomerc d.d. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	2	-	87	-
Napredak d.d. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	17	-
Vemal d.d. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	15	16
Klas-Conn d.o.o. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	-	-
Gradska Pekara d.o.o. Novi Travnik (zavisno društvo)	-	-	-	-
	11.985	14.305	9.351	5.329

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

27. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

Na kraju godine sljedeći iznosi obaveza prema, odnosno potraživanja od povezanih lica:

	Potraživanja		Obaveze	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
AC Food d.o.o. Velika Kladuša (zajednički krajnji vlasnik)	2.975	-	690	-
Sprind d.d. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	508	487	6	2
AS Holding d.o.o. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	460	-	1.591	-
Mlin i pekare d.d. Ljubače	246	371	14	7
Gradska Pekara d.o.o. Novi Travnik (zavisno društvo)	173	134	16	16
Vispak d.d. Visoko (zajednički krajnji vlasnik)	92	1.518	757	355
Mak Zara d.o.o. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	58	-	-	-
Klas-Conn d.o.o. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	33	19	-	-
AS d.o.o. Jelah Tešanj (većinski vlasnik)	26	17	153	-
Oaza d.o.o. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	2	-	-	-
Fortitudo d.o.o. Travnik (zajednički krajnji vlasnik)	1	6	100	100
Svjetlostkomerc d.d. Sarajevo (zajednički krajnji vlasnik)	1	-	68	-
Napredak d.d. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	13	23
Vemal d.d. Tešanj (zajednički krajnji vlasnik)	-	-	-	762
	4.575	2.552	3.408	1.265

Naknade Upravi

Naknade članovima Uprave i osobama na ključnim rukovodećim položajima tokom godine bile su sljedeće:

	2017.	2016.
Bruto plate	92	84
Ostala primanja	3	2
	95	86

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

28.1 Upravljanje kapitalnim rizikom

Društvo upravlja kapitalom na način da omogući nastavak poslovanja i maksimizira povrat vlasnicima nalazeći optimalni odnos duga i kapitala. Struktura finansiranja Društva se sastoji od duga, koji uključuje primljene kredite (Napomena 22.), finansijske najmove (Napomena 23.), te ukupnog kapitala Društva (kao što je predstavljeno u Izvještaju o promjenama na kapitalu).

28.1.1 Koeficijent zaduženosti

Uprava prati strukturu izvora finansiranja na mjesečnoj osnovi. Kao dio ovog praćenja, Uprava uzima u obzir trošak finansiranja i rizike povezane sa svakom od klasa izvora finansiranja.

Koeficijent zaduženosti na kraju godine može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Dug	50.998	44.005
Novac i novčani ekvivalenti	(10.261)	(278)
Neto dug	40.737	43.727
Kapital	33.830	33.253
Neto koeficijent zaduženosti	120,42%	131,50%

28.2 Temeljne računovodstvene politike

Temeljne računovodstvene politike i procedure, uključujući kriterije za priznavanje i osnov za mjerenje za svaku kategoriju finansijske imovine i finansijskih obaveza, uključujući i osnovu po kojoj se priznaju povezani prihodi i rashodi objavljene su u Napomeni 2. uz ove finansijske izvještaje.

28.3 Kategorije finansijskih instrumenata

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Finansijska imovina		
Potraživanja (uključujući novac i novčane ekvivalente)	25.914	15.133
	25.914	15.133
Finansijske obaveze		
Po amortiziranom trošku	61.680	52.766
	61.680	52.766

28.4 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Računovodstveni i finansijski odjel Društva pruža usluge operacijama, koordinira pristupom domaćem finansijskom tržištu, nadzire i upravlja finansijskim rizikom koji se odnosi na operacije Društva kroz interne izvještaje o riziku, koji analiziraju izloženost prema stepenu i veličini rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući valutni rizik i kamatni rizik), kreditni rizik, likvidni rizik i rizik novčanog toka kamatne stope.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

28.5 Tržišni rizik

Uslijed svojih aktivnosti Društvo je primarno izloženo finansijskim rizicima promjena kurseva stranih valuta te promjena kamatnih stopa. Društvo ne posjeduje nikakve derivativne finansijske instrumente za upravljanje izloženošću riziku kamatnih stopa i stranih valuta.

28.6 Upravljanje valutnim rizikom

Društvo obavlja određene transakcije denominirane u EUR. Budući da je Konvertibilna marka (KM) vezana za EUR, Društvo nije izloženo riziku promjene EUR kursa.

Iznosi finansijske imovine i obaveza Društva denominiranih u stranoj valuti na datum izvještavanja mogu se prikazati kako slijedi:

(u hiljadama strane valute)	Imovina		Obaveze	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
EUR	850	552	1.279	1.341

28.7 Upravljanje kamatnim rizikom

Društvo na 31. decembar 2017. godine nije izloženo kamatnom riziku budući da ne pozajmljuje i ne plasira sredstva po promjenljivim kamatnim stopama (na 31. decembar 2016. godine Društvo je imalo pozajmljena sredstva po promjenljivim stopama). Izloženost Društva kamatnim stopama na finansijska sredstva i finansijske obaveze su detaljno prikazane u odjeljku Upravljanje rizikom likvidnosti.

28.7.1 Analiza osjetljivosti na kamatne stope

Analize osjetljivosti promjene kamatnih stopa prikazane su na osnovu izloženosti kamatnim stopama za nederivativne finansijske instrumente na datum izvještajnog perioda. Analiza je pripremljena pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos finansijskih instrumenata na datum izvještajnog perioda bio nepodmiren čitavu godinu. Koristi se 50 baznih poena (0,5%) umanjenja ili povećanja pri internom izvještavanju o riziku kamatnih stopa i ključnom osoblju Uprave i predstavlja procjenu uprave o razumno mogućim promjenama kamatnih stopa.

U slučaju povećanja, odnosno smanjenja kamatnih stopa za 50 baznih jedinica, a da su sve ostale varijable ostale nepromijenjene, neto rezultat za godinu koja je završila 31. decembra 2017. bi se smanjio / povećao za iznos od 0 hiljada KM (2016.: 208 hiljada KM), po osnovu izloženosti kamatnom riziku.

28.8 Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva. Društvo je usvojilo politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolaterala, gdje se pokaže kao potrebno kao sredstvo za umanjenje rizika i finansijskih gubitaka.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine prikazana u finansijskim izvještajima, umanjena za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, predstavlja maksimalnu izloženost Društva kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti prikupljenih kolaterala.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

28.9 Upravljanje rizikom likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti leži na Upravi Društva, koja izvršava svoje obaveze u skladu sa smjernicama datim od strane Nadzornog odbora. Društvo je izgradilo odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama za upravljanje likvidnošću. Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, finansiranjem putem banaka kao i ostalim izvorima finansiranja, time što konstantno nadgleda procijenjene i stvarne novčane tokove i uspoređuje profile dospijeca finansijske imovine i obaveza.

28.9.1 Tabele rizika likvidnosti i kamatne stope

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospijeca Društva za nederivativnu finansijsku imovinu. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijske imovine uključujući i kamate na tu imovinu koje će biti zarađene osim na sredstva na koja Društvo očekuje da će se novčani tok pojaviti u drugom periodu.

Dospijee za nederivativnu finansijsku imovinu

	Ponderisana prosječna efektivna kamatna stopa	Do mjesec dana	1 do 3 mjeseci	3 do 12 mjeseci	1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2017.							
Bez kamata	-	10.838	13.204	113	16	141	24.312
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	3,10%	781	4	840	-	-	1.625
		11.619	13.208	953	16	141	25.937
31. decembar 2016.							
Bez kamata	-	793	11.935	660	-	141	13.529
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	3,10%	-	-	1.654	-	16	1.670
		793	11.935	2.314	-	157	15.199

Sljedeća tabela detaljno prikazuju preostala ugovorena dospijeca Društva za nederivativne finansijske obaveze. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza na osnovu najranijeg datuma na koji se od Društva može tražiti da plati.

Klas d.d. Sarajevo

Napomene uz finansijski izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2017.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno)

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

28.9 Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

28.9.1 Tabele rizika likvidnosti i kamatne stope (nastavak)

Dospijeće za nederivativne finansijske obaveze

	Ponderisana prosječna efektivna kamatna stopa	Do mjesec dana	1 do 3 mjeseci	3 do 12 mjeseci	1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2017.							
Bez kamata	-	1.444	7.488	-	2.044	-	10.976
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	2,52%	1.613	1.064	14.752	28.431	6.434	52.294
Instrumenti po promjenjivoj kamatnoj stopi	2,44%	41	122	325	1.879	-	2.367
		3.098	8.674	15.077	32.354	6.434	65.637
31. decembar 2016.							
Bez kamata	-	3.171	5.663	221	-	-	9.055
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	2,83%	1.715	3.160	14.301	4.015	-	23.191
Instrumenti po promjenjivoj kamatnoj stopi	4,04%	258	640	2.904	17.654	-	21.456
		5.144	9.463	17.426	21.669	-	53.702

29. PREUZETE OBAVEZE

Društvo je preuzelo 486 hiljada KM obaveza u 2017. godini, koji se odnose na troškove zakupa prostorija i opreme.

30. POTENCIJALNE OBAVEZE

Na dan 31. decembra 2017. godine, protiv Društva su u toku pravni sporovi u ukupnom iznosu od 1.975 hiljada KM (2016.: 2.866 hiljada KM) po osnovu tužbi zaposlenika i poslovnih partnera. Uprava smatra da ovi sudski sporovi uglavnom nemaju osnova. Za ukupno utuženi iznos sporova od 1.136 hiljada KM Društvo je napravilo rezervisanja u iznosu od 695 hiljada KM (2016: 737 hiljada KM) (Napomena 24.) na osnovu procjene za negativne ishode ovih sporova.

31. ODOBRAVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Finansijski izvještaji su odobreni od strane Uprave i potpisani za izdavanje dana 30. maja 2018. godine.

Nihad Imširović

Direktor

